

Tylos! Poligone vyksta egzaminas

Būrio vado kovos kursas

Ko jau ko, bet įvairių kursų kariuomenėje netrūksta – sudėtingų, varginančių arba dėl „varnelių“ rengiamų. Vis dėlto būrio vado kovos kursas Centriniam poligone, į kurį kasmet pirmosiomis vasaros dienomis pakviečia Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos (LKA) Taktikos katedra, yra išskirtinis ne tik dalyviams, bet ir žiūrovams. LKA ketvirto kurso kariūnams šis išbandymas tikriausiai primena naujos teatro trupės premjerinį spektaklį. Tarsi ore tvyrotų nepatyrusia akimi nematomas nuovargio ir šventiško jaudulio mišinys. O paprasčiau sakant, BVKK (būrio vado kovos kursas) yra taktinės pratybos – taktikos kvalifikacinio egzamino sudedamoji praktinė dalis. Į BVKK šiemet atvyko 76 ketvirtakursiai.

Miške gynybinį įtvirtinimą kareivišku kastuvėliu rausiantis kariūnas net neprašo atsigerti.

– Su iš kito dalinio atvykusiais kariais net įdomiau, – nepaliaudamas gremžti smėlio iš po kojų kalba jis. – Svarbiausia, kad priešas būtų sumanus ir nereiktų kovoti su oru. O šaudmenų ši kartą turime sočiai. Jau du kartus buvo kovinio šaudymo pratybos. Tai įdomu. Pirmą dieną kasame gynybinius įtvirtinimus, o anksčiau daugiausia ėjome į žygius, vykdėme mobilias operacijas – puolimus, pasalas, žvalgybą.

Vertinimo sistema

Žurnalistus į Pabradę birželio 2 dieną atlydėjęs LKA Taktikos katedros viršininkas plk. ltn. Petras

Milašius paaiškino:

– Mokomės praktinių kovos veiksmų. Stebime, kaip jie yra pasirengę, ar pakanka išvermės. Ką jie išmoko per ketverius studijų metus. Kariūnų sugebėjimus vertina ne tik mūsų instruktoriai, bet ir kariai, atvykę iš įvairių Lietuvos kariuomenės dalinių, jie dalyvauja mūsų žygiuose drauge su instruktoriais, stebi kiekvieno kariūno veiksmus ir pateikia detalią stebėjimų ataskaitą. Iš įvairių pastabų galime spręsti apie bendrą ir individualų pasirengimo lygį. Sužinome, kokios kyla problemos ir ką reiktų patobulinti mokymo programose.

Kad po išbandymo neprapultų kovos kurso dalyvių motyvacija, sumanyta nuosekli vertinimo sistema. Apie pusę balų kursų dalyvis gali gauti už vadovavimą būriui (kiekvienam kariūnui laikinai patikimos būrio vado pareigos), 20 proc. balų – už būrininko-skyrininko pareigų atlikimą, o likusią pažangumo koeficiento dalį lemia individualūs kariūno veiksmai. Tad iki kursų pabaigos kiekvienas dalyvis, net ir surinkęs maksimalų balų kiekį kaip būrio vadas, negali atsipalaiduoti. Jei visa kita darytų atmetinai, net nepriklaistingas būrio vado „vaidmuo“ jam garantuotų (vertinant dešimties balų sistema) tik penketą. Beje, įvertinimus kariūnai sužino tik kursams baigiantis. Norima geriau pasirodyti ir iš svetur atvykusių karininkų akyse. Ką gali žinoti, gal jų žodis lems būsimą paskyrimo vietą ar net toles-

nės karjeros pradžia. Pavyzdžiui, vienai „nepėsčiai“ kariūnei šie kursai – tik sudedamoji atrankos į Specialiųjų operacijų junginį dalis. Pirmosiomis kursų dienomis kariūnai labiausiai pasikloivė savo kojomis, bet vėliau „įgijo“ motorizuotųjų šaulių būrio požymių – atvyko keturių šarvuotųjų transporterių M 113 ir automobilių parama. Kariūnai buvo ginkluoti automatiniais šautuvais AK 4, kulkosvaidžiais MG-3 ir Carl-Gustav prieštankiniais granatsvaidžiais, o jų priešus imitavę Generolo Romualdo Giedraičio artilerijos bataliono kariai – Lietuvos kariuomenėje jau nenaudojamais „kalašnikovais“. Būriams vadovauja pratybų vadovas. Jis turėjo savo palapinę (kaip vadavietę) ir su trimis į Centrinį poligoną atvykusiais kariūnų būriais palaikė ryšį, koordinavo jų veiklą. Artilerijos bataliono kariai taip pat vykdė lauko pratybas, rengė pasalas, antpuolius, gynėsi... Pagal numatytą programą sutartose vietose prasidėjo abiejų kovojančių pusių „kontaktai“, buvo realizuojami taktiniai sprendimai, demonstruojamas kovinis pasirengimas. Patenkinti ir šaukstiniai artileristai, jie gavo daugiau imitacinių šovinių, daugeliui pirmą kartą teko išmėginti „kalašus“, o turint omenyje, kad pastarieji lengvesni už kariūnų „ližes“ – AK 4, net bėgioti lengviau...

Įveikti šarvus

Sugrįžusių iš Pabradės kariūnų dar laukė

bakalauro diplominio darbo gynimas ir daugybė rūpesčių, suvokiamų vien būsimiems absolventams.

– Nors BVKK pratyboms iš ketvirto kurso kariūnų suformuoti trys būriai, vertinami ne kovinio vieneto, o egzaminuojamojo, laikinai tapusio būrio vadu, veiksmai, – sakė plk. ltn. P. Mišašius. – Būrys jam tik padeda. Kariūnui per šiuos kursus tenka pabūti būrio vadu, būrininku-skyrininku, kulkosvaidininku ir jo padėjėju, granatsvaidininku ir jo padėjėju, šauliu ir kt. Būriui, kurį sudaro maždaug 25 kariūnai, skiriamos 28 užduotys. Jei kuriam nors kariūnui prasčiau sekėsi, pratybų pabaigoje jam galime duoti pakartoti užduotį, kad žmogus reabilituotųsi.

Nuo asmeninių savybių ir pasirengimo priklauso, kaip naujajam karininkui seksis nuvykus į dalinį. Yra įsivaizduojančių, kad karininko pareigos panašios į instruktorių: atėjai, paskaitą paskaitei ir išėjai. O kitkuo pasirūpins seržantai. Tai klaidingas požiūris, ir kiekvienam būtina suprasti: kariuomenėje būrys, kuriam vadovauji, yra tavo. Tu jam esi ir tėvas, ir motina, geras draugas ir reiklus mokytojas. Suprantama, ne visiems duotas Vado talentas, dar blogiau, kai šių pareigų žmogus kratosi jau paskirtas vadu, vengia papildomų rūpesčių, atsakomybės arba tiesiog bijo. Laimė, yra nemažai karininkų, kurie labai greitai suranda bendrą kalbą su pavaldiniais, ir jiems nereikia

Per kovinio šaudymo pratybas paramos grupė „priešo“ pozicijas atakavo tiesiu taikymu.

iš naujo mokytis bendravimo abėcėlės. Jie patys dirba, stebi, ko nežino – klausia vyresnių kolegų ar kuopos vado, greitai adaptuojasi ir neprimeta kitiems savo problemų. Sėkmę lemia ne vien Akademijoje įgytos žinios, bet ir asmeninės savybės – komunikabilumas, noras pažinti ir įveikti sunkumus. O karininko aroganciją, norą puikuotis geru išsilavinimu ar nepriekaištingomis manieromis neretai lydi bergždi konfliktai, kitiems apskaitantys gyvenimą. Ilgiau tarnavusiems karininkams tenka tokį sugražinti iš dieviškų aukštumų į purviną žemę, įveikti jo didybės šarvus ir suteikti žmogišką pavidalą. Juk šiuolaikinėje kariuomenėje po kojomis žemės nematantis Napoleono laikų karininkas būtų pasmerktas kaip pasipūtęs tešlius. Kas kita – spaudoje kartkartėmis diskutuojamas mitas, neva gerą karį įmanoma parengti be ekstremalių išmėginimų – kone šiltnamio sąlygomis. Puldami kovinio rengimo specialistus, kad šie toleruoja smurtą, nepamirškime: karinis konfliktas – ne paradas ir ne olimpinės žaidynės. Juk niekam nešauti į galvą protestuoti, kad plaukikai rengiami baseine, o ne auditorijoje. Kas žino, ar ekstremalių išgyvenimų patirties neturinčiam žmogui lemiamą valandą nepritrūks drašos ir patirties, ką daryti konfliktinėje situacijoje.

LKA Taktikos sekcijos viršininkas kpt. Dainius Saruolis.

Pratybų vadovas

Kaip matyti, pulkininkas ir kiti pratybose dalyvaujantys karininkai taip pat mažumėlę nerimauja – netrukus jų auklėtiniai tarnaus kariuomenėje. Atsiliepiamai apie jų pasirengimą, netrukus pasklisiantys visuose krašto apsaugos sistemos padaliniuose, savaip lems ne tik Akademijos, bet ir kariuomenės prestižą. Maža to, po kelių rotacijų ir karjeros posūkių likimas vėl gali suvesti dabartinius absolventus ir jų mokytojus. Ar nepasikeis jų vaidmuo, ar nesulauks priekaištų kariūnų vadovai dėl netikusio žodžio, įsakymo, poelgio ar ne kiekvienam mirtingajam pakeliamų sunkumų? Žinoma, Akademia – ne vaikų darželis, kariūno prieš miegą niekas nepaglosto ir saldžių sapnų nepalinki. Nors iš dabartinių santykių matyti, kad „sąskaitų suvedinėjimo“ nebus, tikriausiai būsime ji karininkai minės savo griežtą, bet teisingą Alma Mater su pagarba ir dėkingumu.

Tačiau sugrįžkime į Pabradę. Instruktoriai jau įsikūrę palapinėse. Prie vienos iš jų mūsų laukia pratybų vadovas – LKA Taktikos sekcijos viršininkas kpt. Dainius Saruolis.

– Būrio vado kovos kursą pirmąkart surengėme 2001 m., – prisimena jis. – Šiomet kursas vyksta jau šeštą kartą. Pratybų sąlygos maksimaliai panašios į kovines. Kaip matote, „priešo“ automobiliai ir šalmai paženklinti ati-

tinkamais ženklais. Būrio vadas aukštesnio vado įsakymu turi pats spręsti, kaip vykdyti užduotis, turi vadovauti kariams, rūpintis jų maitinimu ir poilsiu. Kariūnus vertina į kiekvieną būrį pamainomis siunčiami du karininkai ir du liktiniai, pagrindinis – vyresnysis instruktorius – yra iš Lietuvos karo akademijos Taktikos katedros, o kiti – iš Alytaus, Ruklos, Panevėžio batalionų ir Krašto apsaugos savanorių pajėgų. Pratybos prasidėjo sekmadienį (gegužės 28 d.), Centriniam poligone mankštinamės jau šeštą dieną. Visam kursui skirtos dvi savaitės, o būrių dalyvavimo trukmė pratybose priklauso nuo dalyvių skaičiaus: jei būryje yra 25 kariūnai, tai jie kursą baigs per devynias paras, jei daugiau – per dešimt, nes kiekvienam reikia duoti laiko pabūti vadu. Dviejų valandų neužtenka. Sakysime, kai tenka vykdyti puolimą, prieš tai reikia išžvalgyti objektą, suplanuoti būrio veiksmus ir t. t. Kaip minėjau, viską – kas eis į žvalgybą, kaip bus atakuojamas objektas – planuoja būrio vadas, o instruktorius turi tik išimtinę patarimo teisę, šiaip jis tik stebi ir vertina būrį. Instruktorių nuomone, šiemet, palyginti su ankstesniais metais, išleidžiame ištis neblogą kariūnų laidą. Tačiau iš anksto nenori prognozuoti, kaip jiems pasiseks.

„Ne tau, Martynai...“

Nuo 2001 metų pratybos gerokai pasikeitė. Tada, pasak kpt. D. Saruolio, visas „ūkis“ tilpo vienoje didelėje palapinėje – tokioje kaip dabartinės ir dviejose mažesnėse. Būriui tais metais buvo priskirtas tik vienas instruktorius ir vienas seržantas. Jiedu visas aštuonias paras

– tiek anuomet truko pratybos – nuo pradžios iki pabaigos lydėjo ir vertino kariūnus. Užduotys ilgainiui ne tiek sunkėjo, kiek darėsi intelektualesnės. Sunkiausias, kariūnams gal net per sunkios, kapitono nuomone, buvo 2003 metais, o vėliau jas truputį palengvino. Anuomet kariūnai žygiuodavo vien pėsčiomis, o dabar kai kuriems žygiams naudojama technika – automobiliai ir šarvuoti transporteriai. Kariūnai stovyklos neturi, jie pirmą naktį būna vienoje vietoje, antrą – kitoje ir gyvena iš to ir su tuo, ką nešasi. Jiems pristatomi šaudmenys, inžinerinės priemonės ir maistas – vieną kartą per parą karštas ir du kartus sausi daviniai.

Pratybų vadavietė, prieš o imitacijos grupė bei aprūpinimo elementai įsikūrė šalia Mažalotės ežero. Su būriais ir vertintojais palaikomas nuolatinis radijo ryšys. Laimė, per pirmas penkias paras nė vienas kariūnas nesusirgo, nė vienam neprireikė medikų pagalbos, reikia tikėtis, kad į Akademiją ir vėliau neteko pargabenti nė vieno nukentėjusio kariūno. O pavojų miške susižeisti, ypač naktį, netrūksta.

Pratybų išvakarėse ir pirmomis dienomis gerokai palijo. Ar prastas oras neprislėgė kariūnų?

– Žinoma, lietus veikia neigiamai, – sako kpt. D. Saruolis. – Tomis dienomis kariūnai taikoma blogesnė. Drėgmė smelkiasi pro drabužius ir avalynę, naktimis vėsoka, o laužo užsikurti negalima. Kam galėtų patikti? Tačiau visi egzaminuojamieji ilgus metus norėjo tapti karininkais. Manau, ir lijudrą, ir darganas jie turi išverti be panikos. Būrių vadams tenka parodyti išmonę, kad pakeltų karių dvasią – kas stengiasi draugus anekdotais pralinksminti, kas sauso spirito ar žvakių lįpsna moko drabužius išdžiovinti. Įvairiai. Šiandien nuotaika turėtų būti pakilesnė, nes pirmąkart išsiskleidė debesys ir nušvito saulė. Vis dėlto BVKK nėra toks ekstremalus kursas, kaip vadinamieji išgyvenimo kursai. Pavyzdžiui, jiems nereikia miške ieškoti maisto, rūpintis, kuo numalšinti alkį. Jiems tik reikia patiems jo užsisakyti, nurodyti tikslų laiką ir vietą, kur pristatyti.

Kaip egzaminuojama

Pratybų vadovo palapinėje netrukus prasidėjo vadinamasis „brifingas“. Buvo matyti, kad civilizuotų komunikacijos priemonių poligone niekas neignoruoja. Kampe stovėjo televizorius, ant stalo – kavos termosai, stendai buvo nusagstyti žemėlapiais, o lentelėmis iliustruotą BVKK pristatymą stebėjome vaizdo projekto-rius nušviestame ekrane.

– Pagrindinis BVKK tikslas, – tęsė lauke pradėtą kalbą kpt. D. Saruolis, – patikrinti kiekvie-

no ketvirto kurso kariūno praktines žinias ir sugebėjimą vadovauti padaliniui kovos veiksmų metu, kad kiekvienas būtų įvertintas individualiai. Mintis rengti tokį kursą dar 2000-aisiais gimė buvusiam Akademijos viršininkui plk. Algiiui Vaičeliūnui. Taip jau sutapo, kad aš tuo metu tarnavau Savanorių pajėgose ir su britais vedžiau panašų kursą, buvau pratybų vadovas. Kai rotacijos būdu buvau paskirtas tarnauti į Akademiją, pritaikiau britų naudotą modelį pratyboms su kariūnais. Ir, kaip minėjau, 2001 m. pirmą kartą atvykome į Pabradę. Buvo sunku ne tik kariūnams, bet ir mums, instruktoriams.

Dabar kursas vyksta trim etapais: pirmas – pasirošimas, antras – vykdymas (veiksmai poligone), trečias – analizė ir kariūnų įvertinimas. Akademijoje paskiriamas pirmas būrio vadas, kuris turi suplanuoti kariūnų žygį transporto priemonėmis iki Centrinio poligono teritorijos, paskelbti įsakymą, žodžiu, viską, ką panašiu atveju turi atlikti būrio vadas. Tada prasideda praktinės pratybos – anksti ryte kariūnams skelbiamas aliar-mas, jie susipakuoja daiktus, gauna ginklus ir

Ketvirto kurso kariūnai su Carl-Gustav prieštankiniu granats-vaidžiu įsitvirtinę gynybos pozicijose.

atvažiuoja prie poligono, kur transporto priemonės „patenka į pasalą“ (kovinis būrio vado „krištas“) ir toliau (transporto priemonės buvo „sunaikintos“) žygiuojama pėsčiomis. Kariūnai atkeliauja iki numatytos vietos poligone ir ten paskiriamas kitas būrio vadas, kuris vykdo užduotį „gynyba miške“. Tokia pradžia. Paskui – žygiai, pasalos, žygiai naktį, gynyba miške, objekto puolimas, zonos žvalgyba, tilto, kaip svarbaus objekto, puolimas, miško šukavimas, objekto gynyba, vandens kliūtis ir t. t. Instruktoriai į jų veiksmus, kaip minėjau, nesikiša.

Iš šiemetinių naujienų – po tris kovinius šaudymus kiekvienam būriui (ankstesniais metais koviniai šaudymai vykdavo tik pratybų pabaigoje). Tai – būrys pasaloje, būrys puolime, o paskutinę dieną – būrys gynyboje. Po paskutinio kovinio šaudymo kariūnai grįžta į Akademiją. Išsivalo ginklus, sutvarko amuniciją, ir tik kitą dieną jiems yra paskelbiami kurso rezultatai. Per pratybas vertinimai neskelbiami, nes priešingu atveju (jei, sakysime, kariūno įvertinimas būtų geras) suma-

Sėkmingai įveikti užduotis garbinga bet kuriam kariūnui, o merginai – juo labiau.

žėtų jų motyvacija. Kol įvertinimų nežino, kiekvienas stengiasi vykdyti visas skirtas užduotis, kad pelnytų teigiamų balų. Per pratybas instruktoriai dirba dviem pamainomis. Parą dirba, parą ilsisi. Kitaip būtų sunku – pavargusiam instruktoriui gali stigti objektyvumo.

Birželio 12–14 d. Akademijoje vyksta kvalifikacinis egzaminas. Egzaminų komisijos pirmininku šiemet paskirtas Krašto apsaugos savanorių pajėgų štabo viršininkas plk. ltn. Almantas Leika (pernai buvo Mokymo ir doktrinų valdybos viršininko pavaduotojas plk. ltn. Sergejus Draščiuikas). Kariūnams tenka atsakyti į vieną teorinį-praktinį ir du teorinius klausimus (už kiekvieną pelno po 20 proc. įvertinimo). Praktinis klausimas – tai žemėlapyje pavaizduota vietovė ir nurodyta užduotis, kurią būrys turi atlikti. Kariūnui reikia teoriškai suplanuoti užduotį, nuspręsti, kaip ją vykdys, ir tą sprendimą pavaizduoti žemėlapyje. Teoriniai klausimai būna ne vien iš taktikos, bet ir kitų disciplinų – logistikos, karo inžinerijos, ginkluotės ir ryšių, nes tai yra kompleksinis egzaminas. Paskui beliks apginti aštuonis mėnesius rašytą bakaluro darbą, kurio temą kariūnai išsirinko pagal specialybę. Ir viskas.

Kas antras – lyderis

Laisvesnę valandėlę įsikalbėjome su kariūnus lydėjusiu instruktoriumi – neseniai iš taikos palikimo misijos grįžusiu vyr. ltn. Nerijumi Rocevičiumi iš Didžiosios kunigaikštienės Birutės motorizuotojo pėstininkų bataliono.

– Kariūnai, matyt, psichologiškai buvo gerai pasirengę šiam kursui, – pastarųjų dienų įspūdziais dalijosi instruktorius, – puikiai planuoja ir vykdo užduotis, jas gerai supranta. Akivaizdu, kad Akademijoje tuščiai laiko negaišo. Ir toliau jiems viskas turėtų sektis gerai. Esu buvęs jų kailyje.

O paklaustas, ar norėtų pakartoti panašų žygį kariūno „kailyje“, vyr. ltn. N. Rocevičius patylėjęs atsakė:

– Ačiū, ne. Kariūnams reikia nemenkos ištvėmės ir kantrybės. Visą pradėti iš naujo... O gal ir įdomu? Pamėginti dar kartą, ar išliko įgūdžiai. Žinoma, sukaupta ilgametė praktika gerokai palengvintų žygį, bet ryžtis tokiam išmėginimui būtų sunku. Reikšmingų klaidų ar nukrypimų, vertindamas kariūnų veiksmus, nepastebėjau. Diskutuodamas žmogus dažniausiai pats supranta, ką galėjo geriau padaryti negu planavo. Pasitaikė smulkių klaidelių, bet į jas nė dėmesio kreipti neverta. Iš pirmo žvilgsnio matyti, kad daugelis turi planavimo patirties – gavę užduotį, moka ją analizuoti ir pasirenka tinkamus sprendimus. Visi labai nori kuo geriau išlaikyti kvalifikacinius egzaminus, kad pabaigtų Akademiją, todėl stengiasi kiek gali, vieni kitiems pataria ir padeda.

Atsakyti, kiek lyderių iš tiesų šiemet baigia Aka-

demija, nesiryžo nė pratybų vadovas.

– Apibendrinti galėčiau nebent po pratybų, kai susipažinsiu su instruktorių vertinimais, – sakė kpt. D. Saruolis. – O kol kas drįsčiau teigti, kad bent pusė čia susirinkusių kariūnų neabejotinai yra lyderiai.

Jei tinkamai nepasiruošei pratyboms, įvairios smulkmenos gali tapti nuovargio ar net kančios priežastimi – ir kuprinė slegia pečius, ir batai kojas nutrina, ir šaltis smelkiasi pro lietaus permerktus drabužius, ir galva nuo įtampos įskausta. Instruktorių nuomone, monotoniškos kariūnai neturėtų jausti, nes pratybos sumanijos taip, kad nuolat rutuliotųsi veiksmas. Nemiga netrunka tiek, kad žmogus eidamas užsnūstų ir pargriūtų. Sakysime, užduotį nueiti iš taško A į tašką B, tarp kurių yra 5 km atstumas, reikia atlikti per dvi valandas. Taigi žygio greitis ne itin didelis – maždaug 3 km/h. Tačiau jeigu kariūnai blogai nustatė orientyrą ir nuėjo ne į tą pusę, tai vietoje dviejų valandų gali eiti septynias. Tuomet miegui liks dvi ar net mažiau valandų. Žodžiu, nuo jų pačių priklausau ne tik žygio sparta, bet ir miego trukmė.

Ugdoma ištvėrmė

– Ar instruktoriai nesikiša matydami, kad būrys „nugrybavo“ į priešingą pusę, negu reikia? – toliau kvочиame pratybų vadovą.

– Kaip sakiau, viskam vadovauja būrio vadas, – pakartoja kpt. D. Saruolis. – Net instruktoriui sugražinus kariūnus į teisingą kelią, naktį paėję du šimtus metrų jie vėl gali paklysti. Kariūnai turi kompasus, „džiopiesus“ (angl. GPS [Global Positioning System] – Globali navigacijos sistema), žemėlapius... Bet vos išsitraukia GPS, tuojau – „grybas“. Tad skatiname labiau pasitikėti sena, patikima priemone – kompasu. Neturi jie profesionalių GPS, o mėgėjiški, įsigyti už šimtą ar mažiau litų, dažnai būna nekokybiški, netikslūs.

– O kas iš tiesų padeda kariūnui, jeigu jam batai iki kraujo nutrina kojas?

– Geriausia, ką galime padaryti, – atvesti mediką, kuris apžiūrės nukentėjusiajam koją, pateps mediciniais preparatais ir užklijuos pleistru. O toliau – asmeninis kariūno reikalas, kaip išgyvens. Jis turi būti pasiėmęs atsarginę batų porą, atsarginę uniformą, apatinių baltinių paimainą ir kojinių. Niekas nelimitavo, kiek drabužių jis turi pasiimti. Kuprinės svoris neribojamas, bet kai į ją sudedama viskas, ką turi pasiimti, kuprinė sveria 25–30 kg. Yra toks privalomų pasiimti daiktų sąrašas. Ir nurodyta, ko į pratybas negalima nešti, t. y. – rūkalų, mobiliųjų telefonų...

– O ką daro rūkantys?

– Kenčia, ugdo ištvėrmę, – sako vyr. ltn. N.

Rocevičius.

– Kaip jaučiasi ketvirto kurso kariūnės?

– Normaliai. Kol kas medikų pagalbos nepašė nei vaikinai, nei merginos, – sako kpt. D. Saruolis. – Buvo kažki pirštą įsipjovęs, prireikė tvarsčio, bet didesnių sužalojimų niekas nepatyrė.

– Gal slepia, kad nenukentėtų įvertinimas? – provokuojame karininkus.

– Ne, jie žino, kad sveikata – svarbiausia. Jei kas nutiktų, geriau pasitraukti iš pratybų ir kreiptis į medicinos įstaigą, negu laukti, kol prireiks reanimacijos, – atsako vyr. ltn. N. Rocevičius.

– Jei mergina verkšlentų, gal niekas nepatikėtų, kad trauma rimta? – toliau lipame instruktoriams ant nuospaudų.

– Tiesą sakant, dažniau skundžiasi ne merginos, o vaikinai, – ramiai atkerta kpt. D. Saruolis.

– Apibendrindamas tai, ką mačiau praėjusią parą, – tęsia pradėtą temą vyr. ltn. N. Rocevičius, – galiu pasakyti, kad kai kurios merginos laikosi daug geriau už vaikus – geriau planuoja, operatyviau reaguoja į pasikeitusią situaciją. Tad pasistengti labiau turėtų ne jos, o stipriosios lyties atstovai.

– Merginoms baigti šias pratybas – dviguba garbė, – įsiskarščiuoja kpt. D. Saruolis, – pirma, sėkmingai įveikti užduotis garbinga bet kuriam kariūnui, o merginai – juo labiau. Beje, kariūnių sėkmė mūsų jau nė kiek nestebina. Pavyzdžiui, pernai dešimtuku buvo įvertintas tik vienas pratybų dalyvis – ir tai buvo mergina.

Nors „priešą“ vaizdavo Generolo Romualdo Giedraičio artilerijos bataliono kariai šįkart kvalifikacinių egzaminų nelaikė, išmėginimų patyrė ne mažiau už kariūnus.

Kur ilsisi „priešas“

Tuo metu netoliese pasirodo iš žygio grįžtantys Artilerijos bataliono kariai. Skubame jų klausinėti, kaip būsimojus vadus vertina „priešai“.

– Į Centrinį poligoną atvažiuojame prieš penkias dienas, – tik ką padėjęs ginklą ir nusimetęs kuprinę raportuoja devynis mėnesius batalione tarnaujantis karys Anatolijus Krasnobryžas. – Kojos sveikos, batai kol kas atlaiko. Vakar miške sulijome, bet nieko, palaidinės veikiai išdžiūvo. Rengėme pasalas, puolimą, gynybą, žvalgybą... Naktis daugiausiai leidžiame miške. Būna, pareiname čia, dvi valandas pamiegame ir vėl atgal. Per praėjusias dvidešimt keturias valandas miegojome gal penkias valandas. Kai tik yra laisva valandėlė – ir miegame. Nejučiamo nei uodų, nei musių.

– Su kariūnais nesimušėte? – klausiu juokais.

– Ne, linksmi nusiteikę kovojame – ir jie, ir mes, – šypsosi artileristas. – Nėra dėl ko muštis. Mes koviniai šoviniai šaudėme tik Rukloje, o čia – imitaciniais. Rusiškais automatais.

Pasiteiravus kario nuomonės apie kariūnus, gūžtelėjęs pečiais atsakė:

– Kad jie beveik nesiskiria nuo mūsų. Kai ką net geriau darome. Jei kuris nors ateis į mūsų batalioną – žiūrėsime. Į Pabradės miškus atvykome ketvirtą kartą. Vakar naktį pirmą kartą gerokai paklaidžiojome, tad dabar poligono apylinkes jau neblogai pažįstame. Pagal orientyrus išėjome į nustatytą tašką. Buvome žvalgyboje, o paryčiais laukėme kariūnų puolimo. Patruliuojame, o dabar grįžome pailsėti. Žodžiu, išmėginimų patyrėme ne mažiau už kariūnus, bet geros nuotaikos nepraradome. Juk sugrįžę į batalioną per Jonines gausime atostogų. Tikimės užtarnauto poilsio.

Anatolijaus draugas iš to paties Artilerijos bataliono eil. Vitalijus Ragulis taip pat neatrodė nusiminęs. Sakė esąs patenkintas ir pratybomis, ir tarnyba savo batalione.

– Palyginti su kitais daliniais, visai nesunku, – įsitikinęs jis. – Tik čia gal miego mažumėlę trūksta, tad išnaudojame kiekvieną progą.

Žiedinė gynyba

Nenorėdami ilgiau trukdyti „priešo“ kariams, automobiliu išvykome į kariūnų dislokacijos vietą stebėti puoliančio būrio kovinio

Būrio vado kursą baigę kariūnai bent jau žinos, ką reiškia išeiti su kariais į devynių dienų žygį.

šaudymo. Mus plyname lauke pasitiko LKA Taktikos katedros ginkluotės sekcijos vyr. instruktorius kpt. Eugenijus Pachomovas.

– Mūsų būrys jau pasiekė priešpaskutinę užduoties vykdymo stadiją, – labai dalykiškai paaiškino šaudymo vadovas. – Pirmiausiai jie užėmė patrulio bazę. Į šią vietą atvykome su rekognoskuotės grupe, kariūnai išžvalgė atakos objektą, tada vėl grįžome į patrulio bazę, ten buvo parengtas maketas, būrio vadas paskelbė kovinį įsakymą, ir mes judėjome link atakos objekto, kai gavome jų signalą. Dabar, kaip matote, kariūnai užėmė žiedinės gynybos pozicijas.

O kariūnai susigūžę kažki kokiuose šabakštynuose – vos įžiūrimi.

Ketvirto kurso kariūnas Rokas Udovičius, nors mažumėlę uždusęs, žvaliai dairėsi aplinkui.

– Mūsų būrys poligone dar tik trečią dieną, tad nėra ko skųstis, jėgų pakanka, – sakė jis. – Pirmą dieną lijo, truputį sušlapome, kojas batai nutrynė, bet dabar jau apsiratome ir nuovargis šiek tiek atlėjo. Pasikeisdami šiek tiek pamiegame. Juk ne poilsiauti atvažiuovome. Kai grįšime į Akademiją, laukia diplominio gynimas. Aš mokausi Transporto inžinerijos vadybos katedroje ir rašiau darbą tema „Autobusų techninė priežiūra ir remontas“ (analizė). Žodžiu, ateityje laukia diplominio gynimas, o paskui – taktikos kvalifikacinis egzaminas.

Ir kariūnai, paprašyti apibūdinti savo „priešus“, lyg susitarę žerė komplimentus.

– Jie yra gerai pasirengę, labai profesionalūs, – sakė R. Udovičius. – Iš tiesų ne atsitiktiniai kareiviai parinkti – žino, ką daro. Dar būrio vadu nebuvau, ėjau tik skyriaus vado ir būrininko pareigas. Tad laukiu „paaukštino“. Savijauta normali, vadovauti ne taip jau ir sunku, juk rengėmės ketverius metus. Draugai paklūsta, nes žino, kad kitą dieną jų laukia tokia pat dalis. Šiandakt visiems teko po porą valandų numigti, ilsėjomės po atviru dangumi pušynėlyje, be jokių palapinių ir apsiaustų. Ir jokių persalimo požymių! Pasitiesi guminį kilimėlį ir „išsijungi“, net nugara neįskausta. Mano kuprinė, jei neįmirksusi, sveria apie 30 kg, bet ji – ne vienintelis nešulys. Reikia padėti draugams, kurie neša sunkiuosius ginklus, turime daugiau šovinių, nešamės papildomas dėžutes. Nukentėjusių nėra. Dvidešimt penki atvykome, tiek ir esame.

Pasiteiravus, ar tik mūsų atvykimo proga kariūnai užsimaskavo – šalumus apsikaisė žolynais, pašnekovas atsakė:

– Ne, maskuotę nuolat palaikome. Tik šiandien yra šilta, augmenija vysta – tenka nuolat atnaujinti.

Rūpėjo prakalbinti ir lizde su granatsvaiziais įsikniaubusius vaikus. Ar pirmą kartą teks

šaudyti „gustavu“?

– Ne, jau esame šaudę, – pasigyrė ketvirtakursis kariūnas Irmantas Valentinas. – Ir šį kartą šaudysim – netrukus pamatysit. Ginklais taip pat keičiamės, įvairius išmėginame. Šiandien aš turiu granatsvaizį, o rytoj perduosiu jį kitam.

Kariūnas jau spėjo išmėginti ir būrio vado pareigas, bet į klausimą, kaip sekėsi, nepanoro konkrečiai atsakyti.

– Nežinau, negaliu savęs vertinti. Šiurkščių klaidų, regis, nepadarėme.

Nuovargiu nė Irmantas nesiskundė, nors į klausimą, kiek valandų šiandakt miegojęs, pabiėjo atsakyti.

Kariūną Vladislavą Petrovskį, kaip jis pats prisipažino, labiau už nemigą, kaip ir daugelį jo draugų, kamavo atsakomybė teisingai atlikti patikėtus veiksmus. Atsakomybė ir už draugus, ir už save.

– Ne, įtampos nejaučiame, tiesiog norėtūsi padaryti viską kuo geriau, – sakė Vladislavas.

Į mūšį!

Po kelių minučių būrys pajudėjo į „mūšį“. Iš priekio prieš pozicijas apšaudė paramos grupė. Tuo pat metu iš dešiniojo flango pradėjo ataką šturmo grupė. Ji artėjo prieš link šaudydama „iš eigos“. Kai šturmuotojai priartėjo prie pat prieš pozicijų, paramos grupė nutraukė ugnį ir leido priešą pribaugti šturmo grupės kariams. Į bunkerį, kuriame įsitvirtinęs priešas, netrukus metama kovinė granata, nuaidi sprogiškas ir mūšis, galima sakyti, baigtas. Palaikymo grupė koviniais šoviniais šaudė, žinoma, ne į priešą imituojančius karius, o į taikinius. Driokstelėjo keli granatsvaizio šūviai, pasklido dūmai – ataka truko tik keletą minučių.

Vėliau dar stebėjome kito būrio veiksmus miške. Ten šaudyta vien imitaciniais šoviniais. Pirmam būriui, kuris poligone pradėjo užduotis pirmadienio rytą, jau įpusėjo penkta para. Dabar jiems sunkiausias metas, nes artėjant pabaigai atsiranda „ėjimo į pakalnę“ pojūtis. Ilgesnės pratybos geros ir pažintinė prasme, kariuomenėje šio kurso dalyviai žinos, ką reikia išeiti su kariais į devynių dienų žygį. Per specializuotus mokymus kariūnai išvyksta į poligonus ir ilgesniam laikui, bet tai jau kita istorija. Tiesiog pabuvome greta gynybos įtvirtinimus kas-tuvėliais rausiančių kariūnų, mažumėlę užjausdami, kad taip nelengva laikyti sunkų fizinių ir psichologinių išbandymų egzaminą, ir šiek tiek pavydėdami jų ryžto, optimizmo ir išvermės.

Kazys Jonušas

Autoriaus ir Jono Gvildžio
nuotraukos